

Leonid SMOLNIȚCHI

DIASPORENII

EDITURA **UNU**

Chișinău, 2023

Editura UNU

str. Ion Creangă 62/4, Chișinău MD-2064, Republica Moldova

Tel.: (+373) 62 00 44 19

Email: editura.unu@gmail.com

Leonid Smolnițchi

DIASPORENII

Ediția I, august 2023.

Autor: Leonid Smolnițchi

Lector: Cristina Gheorghieș

Coperta: Eugen Smolnițchi, asistat de *Gencraft AI*

Prezentare grafică: Igor Condrea

Prepress: Editura UNU

Tipar: FOX TRADING SRL

© Text: Leonid Smolnițchi, 2023

Prezentare grafică: Editura UNU

Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova**Smolnițchi, Leonid.**

Diasporeni / Leonid Smolnițchi ; coperta: Eugen Smolnițchi ; prezentare grafică: Igor Condrea. – Ed. 1-a. – Chișinău : UNU, 2023 (Fox Trading). – 294 p. [100] ex.

ISBN 978-9975-3635-0-1.

821.135.1(478)-32

S 64

*Memoriei fratelul meu,
doctorul Viorel Smolnițchi*

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Cel mai trist pe lume e atunci când nu ai posibilitate să revii la casa de acasă. Cel mai grav pe lume e atunci, când poți reveni acasă, dar nu vrei să revii.

Cândva, în copilărie, i-am promis fratelui meu mai mare că am să-i dăruiesc o carte scrisă de mine. Mă țin de cuvânt: această culegere de scrieri o dedic memoriei fratelui meu, doctorul Viorel Smolnițchi.

Autorul

DIASPORA

Motto:

Demnitatea nu-i o buruiiană care crește de la sine. ea trebuie încolțită, semănată, îngrijită, adunată și depozitată în conștiința generației în creștere.

Diaspora, așa cum este ea, cu bune și cu mai puțin bune, lăudată și blamată, ridicată în slăvi și coborâtă în ocară, sinceră și răbdătoare cu minciunile celor vicleni, din totdeauna ne-a fost scumpă și dragă nouă, diasporenilor, cum poate fi dragă și scumpă copiilor mama și casa de acasă. Nouă ne-a fost scris să ne naștem și să viețuim, încă începând cu mai bine de două secole în urmă, în Diasporă. Nimeni, la acea vreme, nu ne-a întrebat pe noi, dacă vrem ori nu vrem să avem Țară. Părăsiți, uitați și de neam dar, se pare, și de Dumnezeu, noi atunci, ne-am adunat la o mărgioară și ne-am zis basarabeni. Pribeagă, rătăcitoare și de secole umilită și uitată, Diaspora Basarabenilor, totuși a supraviețuit, chiar și dacă măcinată de dor și scârbă pentru Casa de acasă.

Ne place sau nu ne place dar trebuie să spunem pe șleau, că am fost luați cu de-a sila prizonieri, și capturați fiind, am devenit Diasporeni. Astăzi, chiar dacă și având Imn, Drapel și Stemă, oricum Diasporeni suntem.

Cu Diaspora noastră cea de toate zilele, cum ziceam la începutul acestei scrieri, am cam încurcat ițele. Atâ-

tea Diaspore avem, încât nu ne mai dezmeticim unde începe și se termină una și unde începe și se termină alta. Uimitor de anapoda mi se pare raționamentul. Pe de o parte, parcă, cei peste un milion de cetățeni de-ai noștri plecați peste hotare, au, ca și cum, Diaspora lor: italiană, americană, ori irlandeză, ori nu mai știi de care, pe de altă parte sunt plecați tot din Diasporă. Din Diaspora noastră cea de toate zilele, adunată de nevoie cu secole în urmă.

A venit timpul, (oare a venit?) să fim solemn și să alegem, ori laie ori bălaie. Ori vrem Acasă, ori vrem în Diasporă. Nu sugerez, Doamne ferește, ca din această clipă să începem cu toții a vorbi numai de rău Diaspora. Dar, întreabă naivul și romanticul din mine, de ce milioanele de cetățeni, rămași departe de Casă, de fapt despărțiți de Casă, ar fi mai corect spus, sunt și astăzi siliți să pribegescă prin lume, având Casa lor părintească.

E bine acolo unde nu suntem noi, spune o vorbă din bătrâni. Noi, din păcate, suntem peste tot în lume și numai la Casa noastră nu suntem. Avem unde ne întoarce, dar nu ne întoarcem. Ne complăcem, se pare, în haină de Diasporeni.

DORUL DE DUCĂ

Motto:

Averea gajată o poți restitui.

Sufletul gajat – niciodată.

Suntem bolnavi. Grav și, se pare, ireversibil. Boala se numește setea de ducă. Unde și auzi, numai asta auzi: Mă duc. Puțin contează unde: peste Nistru ori peste Prut. Principalul duca, de fapt, fuga din țară. Această epidemie, mai ceva ca ciuma medievală, doboară pe un cap moldovenii. Nu fizic. Spiritual doboară. Pentru că oricât de mult am spune noi că suntem măcinați de dorul de casă, vorba doar vorbă rămâne, Nimic mai mult. Ne consolăm cu gândul că venirea de Blajini la cimitire e marea noastră dragoste față de strămoși și de înaintașii noștri. Ne considerăm moldoveni doar pentru că numerele de înmatriculare ale autoturismelor noastre sunt cu abreviatura „MD”. Falsă opinie. Cu adevărat, dragoste de țară e doar aceea care nu e construită pe niște obiecte date de pomană de sufletul cutărui sau cutărui. Dragostea adevărată e în sufletul viu, și nu cel plecat. Sufletele noastre sunt pustiite. Nu mai suntem gospodarii casei. Suntem oaspeți la noi acasă. Suntem venetici în Moldova, și băștinași în Italia și Rusii. Focul din vatră, vorba poetului Matcovschi, a rămas doar cântec. Pragul de piatră a rămas doar

vers. Nucul de la poartă, simbolul vredniciei noastre, a devenit doar figură de stil.

Case pustii și părăsite tot mai multe prin satele noastre. Nu avem mame, tați și bunei. I-am înlocuit cu padre, mater și deduli. La mare întrebare a devenit pasca italiană, și nu cozonacul moldovenesc. Ne schimbăm cu zi ce trece obârșia și ne trădăm vatra.

Epidemia dorului de ducă bântuie peste Moldova. Plecărilor sunt fără regrete. Nimeni nu privește înapoi. Nimeni nu vrea sa revină. Unicii care nu pleacă sunt bătrânii. Vârsta e unicul antidot al drogului de ducă. Tinerii sunt atacați fără milă și speranță că poate ceva se va schimba. Nimic nu se schimbă. Pentru că trebuie să ne schimbăm noi înșine, fiecare în parte și toți împreună. Să ne îmbolnăvim din nou de Doină, de Joc și de dealurile, și câmpiile noastre. De Codri și Nistru, de ulițele satului așa cum sunt ele, nu prea asfaltate, în schimb, cu iarbă verde pe la margini. Altminteri, nu avem nicio șansă de a supraviețui ca moldoveni. Altminteri, vom fi venetici la noi acasă. Vom fi diasporeni.